

Datum
2020-10-02
Vår referens
Magela Fuentes Gonzalez
Utredningssekreterare
magela.fuentesgonzalez@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Remiss Revidering av styrdokument för hållbarhets- och rättighetsfrågor GRF-2020-23385

Sammanfattning

Stadskontoret har gett grundskolenämnden i uppdrag att inkomma med synpunkter på förslag på styrdokument *Inriktning för jämlikhet, jämställdhet och rättighetsbaserat arbete i Malmö stad*. Grundskoleförvaltningen ställer sig principiellt positiv till ett samlat inriktningsdokument kring rättighetsfrågor snarare än flera olika, samt till strävan att dokumentet kopplas till det ordinarie styr- och ledningssystemet och inte som ett parallellt spår. Dock anser förvaltningen inte att dokumentet i sin nuvarande utformning har förutsättning att väl utgöra grund för styrning och genomförande av det stadsövergripande arbetet då syfte, process samt mål är otydligt beskrivna.

Förslag till beslut

Grundskolenämnden föreslås besluta

1. Grundskolenämnden godkänner förvaltningens förslag till yttrande och skickar det till stadskontoret.

Beslutsunderlag

- Rapport Sweco - Från perspektivträngsel till perspektivmöjligheter
- Protokollsutdrag § 449 Kommunstyrelsens arbetsutskott beslut 200810 Revidering av styrdokument för hållbarhets- och rättighetsfrågor
- Inriktning för jämlikhet, jämställdhet och rättighetsbaserat arbete i Malmö stad
- G-Tjänsteskrivelse GRNAU 201009 Revidering av styrdokument för hållbarhets- och rättighetsfrågor
- Förslag till yttrande GRNAU 201009 Revidering av styrdokument för hållbarhets- och rättighetsfrågor

Beslutsplanering

Grundskolenämndens arbetsutskott 2020-10-09
Grundskolenämnden 2020-10-20

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

Bakgrund

Malmö stad arbetar med politiskt beslutade kunskapsområden utifrån flera olika styrdokument. Syftet med styrdokumenterna är att säkerställa en hållbar, jämlik och diskrimineringsfri stad och organisation för samtliga Malmöbor. Styrdokumenterna har antagits vid olika tillfällen och har varit verksamma i mellan två och drygt tio år. Styrdokumenterna utgår från lagstiftning, nationella beslut, ratificerade konventioner och andra deklamationer. Samtliga styrdokument har antagits av kommunfullmäktige, undantaget *Strategi för det långsiktiga arbetet med Agenda 2030 för hållbar utveckling*, som antogs av kommunstyrelsen.

Vissa av dessa styrdokument ska enligt beslut revideras innan utgången av 2020, samtidigt som det bedömts finnas ett behov av att se över formerna för styrdokumenterna och arbetet som sker inom ramen för dessa. Översynen handlar om att dels utvärdera det arbete som genomförts men också föreslå hur arbetet kan utvecklas.

De styrdokument som berörs är:

- Utvecklingsplan för jämställdhetsintegrering, antagen 2011
- Strategisk utvecklingsplan för arbetet mot diskriminering i Malmö stad, antagen 2014
- Utvecklingsplan för arbetet med barnets rättigheter i Malmö stad, antagen 2017
- Strategi för Malmö stads långsiktiga arbete med Agenda 2030, antagen 2018
- Ärende gällande folkhälsopolicy för Malmö stad, antagen 2010

Konsultföretaget Sweco har under våren 2020 kartlagt och utvärderat det befintliga arbetet inom ramen för de antagna styrdokumenterna. Sweco har presenterat sina slutsatser dels genom en rapport, dels genom ett förslag på styrdokument – Inriktning för jämlikhet, jämställdhet och rättighetsbaserat arbete i Malmö stad. Stadskontoret har gett grundskolenämnden i uppdrag att inkomma med synpunkter på dokumentet samt ta ställning till medföljande frågeställningar:

1. *Innehållet i föreslaget inriktningsdokument*
2. *Inriktningsdokumentets förutsättningar att utgöra grund för styrning och genomförande av det stadsövergripande arbetet.*

I inriktningsdokumentet återfinns även *vägledande principer*, vilka anger inriktningen för hur Malmö stads arbete ska ske i praktiken, i form av uppföljning, statistik och analys, dialog, lärande och samverkan. I dokumentet framkommer även förslag på ansvarsfördelning i form av olika nivåer och beskrivning av dessa, samt förslag om att samtliga förvaltningar och bolag tillsätter en samordnare med ansvar och mandat att samordna, planera för och ge stöd i arbetet att integrera Agenda 2030, jämställdhet, barnets rättigheter, folkhälsa, nationella minoriteter och antidiskriminering i respektive förvaltning.

Grundskoleförvaltningens övergripande synpunkter

Hållbarhetsfrågor, rättighetsfrågor och jämställdhetsfrågor är viktiga för förvaltningen och genomsyrar hela verksamheten då det ingår i förvaltningens grunduppdrag, och regleras bland annat i skollag, läroplaner och kursplaner. Grundskolenämndens verksamhet styrs av skollag och läroplan som genomsyras av både hållbarhets- och rättighetsperspektivet. Skollagen och läroplanen ställer krav på att kommunerna erbjuder en jämlik skola av god kvalitet som

säkerställer barns rättigheter enligt barnkonventionen. I läroplanen finns också ett fokus på hållbarhet.

Enligt skollagen ska ett systematiskt kvalitetsarbete genomföras på skolorna vilket syftar till att säkerställa att skollag och läroplan uppfylls, och därigenom att skolorna arbetar med hållbarhet och säkerställer barns rättigheter. Det är rektor som har ansvar för att det systematiska kvalitetsarbetet genomförs på varje skola och grundskolenämnden och grundskoleförvaltningen ansvarar för att skapa förutsättningar för rektorerna att kunna fullgöra sitt uppdrag. Genom undervisningen främjas elevernas kunskaper och möjligheter att fatta informerade beslut kring hållbarhetsfrågor. Utbildningen i skolorna förmedlar och förankrar även tankar gällande respekt för de mänskliga rättigheterna och grundläggande demokratiska värderingar. Detta är ett pågående arbete som alltid kan förbättras och utvecklas i samarbete med stadskontoret och Malmö stads förvaltningar. Dock vill grundskoleförvaltningen lyfta att dokumentet i vissa delar utgör en styrning på verksamhetsnivå och därmed riskerar skapa förvirring i kommunens styrsystem, och i grundskolenämndens och grundskoleförvaltningens fall i förhållande till det systematiska kvalitetsarbetet som styrs av skollag och läroplan.

Innehållet i föreslaget inriktningsdokument

Grundskoleförvaltningen ställer sig principiellt positiv till inriktningsdokumentet utifrån att det är bra att få ner antalet planer och styrdokument, samt att det inte tillförs fler som ligger parallellt med den ordinarie styrningen. Dock anser förvaltningen inte att dokumentet i sin nuvarande utformning har förutsättning att väl utgöra grund för styrning och genomförande av det stadsövergripande arbetet då det finns otydligheter i dokumentet kring både hur, och vad som ska uppnås. Inriktningsdokumentet anger bland annat en övergripande och långsiktig inriktning för arbetet som ska kompletteras årligen med verksamhetsplanering för konkreta insatser, med tillhörande verksamhets- och insatsmål. Grundskoleförvaltningen efterfrågar ett tydliggörande kring vilken nivå detta ska genomföras på samt kopplingen till stadens målstruktur i övrigt. I dokumentet framkommer det även att det ska finnas stöd till medarbetare och chefer i att praktiskt utforma insatser, aktiviteter med mera i form av stadskontorets stödfunktioner och samordnare på förvaltningarna. Grundskoleförvaltningen efterfrågar både en grundligare analys från stadskontorets sida om hur detta stöd upplevs fungera ute i organisationerna, samt i vilken mån insatserna är samordnade eller bedrivs som olika parallella spår. Förvaltningen efterfrågar även att stadskontoret, i fortsatt dialog med stadens olika förvaltningar, konkretiserar stadskontorets och förvaltningarnas ansvar och roller utifrån stadens och förvaltningarnas olika utmaningar, behov och förutsättningar.

Inriktningsdokumentets förutsättningar att utgöra grund för styrning och genomförande av det stadsövergripande arbetet.

I sin nuvarande utformning tydliggör inte inriktningsdokumentet en helhetssyn på styrning och ledning, och grundskoleförvaltningen efterfrågar således en tydligare koppling till stadens övriga styrfunktioner. Förvaltningen vill betona vikten av att stadskontoret återkommer med förtydliganden kring hur det rättighetsbaserade arbetet är tänkt att integreras med ordinarie system för styrning, ledning och uppföljning,

Vägledande principer

Uppföljning, statistik och analys

Grundskoleförvaltningen delar inriktningsdokumentets hållning kring vikten av återkommande uppföljning, statistik och analys av hur det ser ut i kommunen och i kommunens verksamheter

gällande arbetet med jämlikhet, jämställdhet och det rättighetsbaserade arbetet. Dock vill förvaltningen lyfta behovet av större tydlighet i både vad som ska uppnås och vad som ska följas upp, inom ramen för ordinarie system för styrning, ledning och uppföljning.

Förvaltningen efterfrågar även ett förtydligande kring eventuella beröringspunkter mellan existerande kommunfullmäktigemål och dess uppföljning och analys, med den uppföljning och analys som nämns i inriktningsdokumentet. En mer långsiktig utvärderingsplan, inom ramen för ordinarie styr- och ledningsmodell, skulle även kunna övervägas.

Dialog, lärande och samverkan

Grundskoleförvaltningen instämmer kring vikten av strategiska dialoger men betonar att det behövs förtydliganden inom vilka områden dessa dialoger ska ske, vem som ansvarar för dessa, förvaltningarnas respektive roller, samt vilken roll redan befintliga arbetsgrupper på chefs- respektive medarbetarnivå i staden kommer att spela i dessa dialoger/samverkan. Vad gäller ett förvaltningsgemensamt kollegialt lärande så finns det goda exempel och erfarenheter att hämta kring Malmö stads barnrättsnätverk som varit väl strukturerat och lyckats driva arbetet framåt med gott resultat. Grundskoleförvaltningen delar även dokumentets hållning kring vikten av att etablera kunskapsallianser och vill här även lyfta möjligheterna att samarbeta med till exempel universitet och högskolor.

Ansvarsfördelning

Grundskoleförvaltningen vill betona vikten av kommunstyrelsens och stadskontorets arbete som stärker det tvärssektoriella arbetet, då de olika nämnderna arbetar efter sina respektive ålagda uppdrag i enlighet med respektive nämnds reglemente. Det är därför viktigt att det finns tydliga former och strukturer för kommunstyrelsens och stadskontorets arbete inom ramen för stadens mål, styrning och uppföljning.

Vad gäller förvaltningarnas ansvar att omsätta inriktningsdokumentets olika insatsområden i den egna verksamheten vill grundskoleförvaltningen framhålla att det behövs fortsatt dialog och förtydliganden kring vilka dessa insatsområden är, samt hur de relaterar till respektive förvaltnings och nämnds grunduppdrag.

Grundskoleförvaltningen ställer sig i grunden positiv till förslaget att samtliga förvaltningar och bolag tillsätter samordnare med ansvar och mandat att samordna, planera för och ge stöd i arbetet med de frågor som lyfts i inriktningsdokumentet. Det behövs dock fortsatt dialog i redan befintliga stadsövergripande konstellationer och arbetsgrupper, på såväl chefs- som medarbetarnivå, om ansvar, mandat, handlingsutrymme och omfattning när det gäller denna typ av samordnaruppdrag. I detta arbete behöver också hänsyn tas till förvaltningarnas/nämndernas grunduppdrag samt ordinarie budgetprocesser.

Övrigt

Grundskoleförvaltningen ställer sig positiv till inriktningsdokumentets ordlista för att få en samsyn kring de olika begreppen som berörs i dokumentet men föreslår följande revideringar: I avsnittet som berör barnets rättigheter nämner man barnkonventionens fyra grundprinciper, grundskoleförvaltningen menar att det skulle vara värdefullt att här också tydligt skriva ut vilka dessa grundprinciper är.

Ansvariga

Helena Plantin Enhetschef

Anette Enhav Avdelningschef

Anders Malmquist Förvaltningschef